

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

LAUREAADID
LOOMINGU VÕISTLUSEL

NR 6. 11. NOVEMBRIL 1936 V AASTAKÄIK.

ME OMA SULEGA

III VÕISTLUSE LAUREAADID

E. Thoren

I. luules

H. Kobin

I. proo-
sas

U. Käärik

I. luules

Ma pole veel kuigi vana ja nii pole mul ka pikka elulugu. Poleks ka kunagi arvanud, et osutub nii raskeks iseenda elulugu kirjutada.

Olen praegu 14-aastane ja õpin Tall. I. I tütarl. keskkooli III klassis. Kaheksa-aastaselt läksin Tall. I. XII algkooli, kus õppisin viis aastat. Sääil, viiendas klassis, kirjutasin ka luuletuse „Vabale Eestile“. 1935. a. sügisel astusin Tall. I. I tütarl. keskkooli II klassi. Armsamaid õppeaineid on mul mitu, kuid loodusloost huvitab mind eriti zooloogia ja eesti keelest kirjandus. Veel meeldib mulle võimlemine ja natuke ka algebra.

Nii palju kui mäletan, olen alati armastanud palju lugeda ja valmistan emale sellega muret, et istun alati „nina raamatus“.

N. Noorkukk

II. proo-
sas

Sündisin 16. X 1920. a. Tartus — ja sääil olen elanud tänini. — Vaevalt olin vana 5 aastat ja I kuu, kui suri mu isa. Kaks aastat hiljemini sai minust koolipoiss — astusin Tartu I. 15. algkooli. Selle 1933. a. lõpetanud, läksin „P o i k a s s e“, kus hakkasin üsna hoolsasti — sportima. Praegu olen sama kooli IV reaalklassis.

Olen sündinud Tartus 1921. a. 21. sept. kingsepa pojana, kus veetsin ka lapsepõlve. 1927. a. sügisel astusin Tartu linna VIII algkooli, mis varsti suleti, ja meid mahutati Tartu linna XV algkooli. 1933. aasta kevadel kirjutasin enese sisse Tartu linna Poeglaste keskkooli, aga ruumi puudusel jäin „ukse taha“. Sain teada, et Tartu Pedagoogiumis on veel seitse vaba kohta. Kohe kandideerin sinna. Kõigil on ju meeles, et samal aastal hakati vastu võtma keskkooli eksamitega. Soovijaid oli 16. Sisse pääses ainult 7 ja üks neid olin mina.

Õppimine oli päris raske, nagu ikka keskkoolis. Kuulsin teiste poiste ja mõne vanainimese juttu, et ma ikka liiga noor olen, ja hakkasin ise ka mõtlema, et mis see üks aasta „istuda“ on. Mõtlesin, et suvel lähen karja ja kooliraha ongi käes, sest ega vanemal kerge ole ühe õppeaasta eest maksta kaks korda. Aga kevadel osutus asi sootuks teisaks — pidin lahuma Pedagoogiumist. Sama aasta sügisel ma kandideerin Tartu Algtehnikumi, aga sääilt praakis mind arst välja nõrga südame pärast. Sellega oligi minu keskkoolis käimine läbi.

Hakkasin siis isa juures ametit õppima ja kevadel läksin maale isatallu aeda harima. Sääil olen ma veel praegugi.

L. Lall

Elulugu ja pilt pole toimetusse saanud

I. tehnikas

Veetsin oma esimesed eluaastad Soomes. Sääil rõõmustasin, et mind tunnistati „meheks“, väärika hüüdnimega U K K O (vanamees), Kodumaale asudes olen vahetanud pika rea elukohti. Hilisemad ajad olid kirjud. Võitlesin, kuid ei suutnud omal jõul õpinguid jätkata. Nüüd õpin kodus ja rühin edasi jõudumööda.

„Ukko“ oodatud mehe-aastad on lähemal, kuid nüüd tahan olla ikka noor. Pühendan ilu-tungi noorte hüveks, püüan edasi ka luule alal, kuigi see ei saa minu argipäeva kutseks.

A. VIIGISALU
I. luules

Sündisin 16. okt. 1914. raudtee remonditöölise pojana Ulemistel, kust siirdusid vanemad Lagedile. Sääil elavad praegugi, ühtlasi ka mina. — ainsa lapsena.

Lõpetanud algkooli ja käies Riigi Kunsttööstuskoolis huvitusin kirjandusest, päämiselt lüürikast. Märgates enda andekust, sukeldusin intensiivselt kirjanduseuringuisse, mida ergutasid kohati ilmuvad luuletused ajakirjus ja ajalehis. Nii lühidalt.

Meie osa tänapäevas

Vana Kreeka ja Rooma ajaloost teame, kuid säälset noorust valmistada elule: neid lasti karastada oma keha ja sageli olid vahendid sellised, mida ei taheta enam uskudagi tänapäeval. Mäletame ju kõik lugu poisist ja rebasest. Nii loodi aga ürglooduslikust kehast kultuurne keha.

Keskajal sündis pööre, kuigi aeglaselt — aastasadade jooksul. Eelistatakse vaimset treeningut. Õpitakse lehekülgi tekste, luuletusi, aastaarve jne. Nii viimistleti kultuurseks vaim. Kuid suruti ühtlasi kütkeisse.

Rousseau juhhib tähelepanu kahe eelmise mõtte liialdusile, et kultuur pole kasvamisest inimtervikuks ainus väärtus, et peame jälgima ka looduse nõudeid. Nii arenes isiku vabaduse mõiste, millest järgnevad ajad kujundasid rahvaste vabaduse ja iseseisvuse mõisted.

Nõnda oleme kujunenud aastatuhandete käigus kultuurinimesiks. Aga areng jätkub. Paar aastakümnet tagasi kerkis noorte isetegevuse mõiste, mis tänapäeval on arenenud loomingu mõisteks.

Tänapäev on täis tempot, kiirust, kus igaüks peab andma endast parima ja kus iga võimeid tuleb kasutada ülesehitavaks tööks. Eriti tähtis on see meil, kuna meil puudub palju seda, mida teistel rahvastel, kellele saatus olnud armulikum, on loonud ja pärandanud

eelmised põlved. Sellest loovast tööst tuleb osa võtta igal Eesti noorel.

Üleriiklisel koolitegelaste kokkutulekul „Estonias“ oli sinine riba mustas rahvamassis. Need olid noorkotkad ja skaudid spaleeris, kes selles ühises loomingus, rahva endatunde väljenduses, andsid oma osa.

Kes meie vanemaist õpilasena oleks julgenud ennustada, et nende lapsed suudavad õpilastena juba ülal pidada oma lehe? Aga vähe sellest. Veel möödunud aastal oli raske uskuda, et noored kord ise võiksid kirjutada ja täita oma lehe. Ometi käimasolev võistlus lubab seda ennustada lähemas tulevikus, sest tööde arv, ilme ja ulatus üha laieneb.

Kui käesolevas numbris loete oma kaasvõitlejast, kes võistlustes tulnud kohtadele, siis olgu selles meie kõigi austus neile. Nemand on saabua uue ajastu pioneerid. Aga samuti nemad kui meie ise ei tohi peatuda saavutusil, vaid püüdma ikka edasi!.. Nii loome juba kasvupõlves kultuurseid väärtusi, kuid loome ka iseendid, mis kord ellu astudes tagab kultuurtahtelist ja loominguvõimelist liiget Eesti rahvale ja riigile.

See on meie osa tänapäevale ja tulevikule. Kuid ühtlasi suurim väärtus, mida elu meile võimaldab, on looming.

Toimetus.

H. K-AN

V.

Tartu

„KLIISTRID“ ehk „KEHA ja VAIM“

Oi, kliistrid, kliistrid! Need kurvad pühad täis ahastust ja nuttu.

Luige Vello ja Parsovi Karla, muidu hääd pinginaabrid, läksid täna tülli. Põhjus? — Põhjust polnudki (nagu Vello ise rääkis) — ehk kuigi oli, siis väga väike: Vello ei lasknud Karlal eesti keele harjutust „maakida.“ Karla sai õpetajalt korduva lohakuse eest puuduliku hinde ning päle selle veel pahandada.

Vaheajal tahtis Karla siis näidata, et tema keha tugevus on suurem kui Vello vaimuvägi.

Eks hakanudki pisihaaval nääkema ja kui

Vello pabvatas omas võrratus lõuna-eesti murdes, et Luige Laos“ hakkavat kangelasükke tegema, siis surus Karla Vello vastu seinale, ja juubeldus „publikult“ oli suur. Karla ise oli uhke suursaavutisest: keha võitis vaimu!

Nii see oli päeval enne „kliistrid“. Järgmisel hommikul tuli Vello kooli, „aumärk“ silmas (silm oli sinine).

Kõlises kell ja algas ajaloo-tund. Õpetaja astus sisse.

Aga ega Karlal nende vaimuasjadega hästi ei lähe. Karlalt küsitakse Kreeka vabadusvõitlust. Vaenekene pajatab, et Metternich oli muhameedlane ja Aleksander oli muhameedlane ja viimaks veel suurem trump: kreeklased olid ka muhameedlased. Klassi läbistas imeiline sosin, ja Karla läks oma suurte teadmiste tagavaraga jälle kohale.

Järgmine tund oli „nõrgalehtede“ kättemine. Tähestikulises järjekorras sai igaüks oma veerandaasta „tööpalga.“ Vellol oli kaunis hää tunnistus. Kuid Karla, paberi kätte saanud, jäi suuril silmil sellele vahtima. Sammus kohale ja kellelegi oma „lehte“ ei näidanud (muidugi, õpetajad tegid ülekohtu! — võis ta näolt lugeda). Kui keegi talt vahetunnil tunnistust küsis, võis see saada kergesti kõrvakiilu. Aga oh äpardust! Karla pidi selle eest ukse taha „auvalvesse“ minema ja palga-lehe tagasi andma. Sai selle päale tundi jälle

Nädala-uudiseid

Eesti korraldab Euroopa esivõistlused
1938. a. kreeka-rooma maadluses?

On väljavaateid, et Eesti 1938. a. kreeka-rooma maadluse Euroopa esivõistlused saab enese kätte. Viiburis peetud nõupidamisel Eesti ja Soome raskejõustiku liidu juhtide vahel oli see küsimus kaalumisel.

Eesti-Saksa jalgpalli maavõistlus.

Saksa jalgpalliliit on juba asunud koostama 1937. a. maavõistluse kalendrit. Kavasse on võetud ka maavõistlus Eestiga.

Maailmarekord hoota kaugushüppes.

N. Vene hoota hüpete meister D. Josseliani üllatas hoota kauguses hülgasaavutusega, hüpates 3.48,2 m., mis ületab ameeriklase R. C. Evry ametliku maailmarekordi. Nimetatud rekord püsib juba 1932. aastast tagajärjega 3.47.

Läti eestlaste lapsed Eesti koolidesse.

Kolmapäeval saabus Eestisse 8 Lätis elavate eestlaste last, et jätkata õpinguid päämiselt Eesti põllutöökoolides. Lapsed on pärit Lutsimaalt, osalt Eesti piiri lähedastest valdadest. Läti laste õppimisküsimust ja kohale saatmist toimetab Eesti Haridusliit.

Rahvuskogu valimised

kuulutati välja. Valimised on 12., 13. ja 14. detsembril 1936.

Meie väljavedu

(ekspord) tõusis septembris. Kaubavahetus välismaaga on nüüd üheksa kuu jooksul tasakaalus. Väljavedu tõusis eriti Inglismaale. Hoogus oli just elusloomade ja või väljavedu.

50.000 eestlast

on Põhja-Ameerikas, nagu selgub New-Yorgi Eesti pääkonsul K. Kuusik'u andmeil. Enamik sest arvust asub Ühendriikides. Päämiselt tegeletakse karjakasvatuse ja puuvillaistanduste alal.

Presidendivalimised Ameerikas

möödusid elava osavõtu tähe all. Presidendiks valiti suure enamusega tagasi Roosevelt.

Kirjavastused

A. Kartulileht: Valu — õnn mõte hää, kuid ebaselge — ei.

E. Moldor: Torm merel päris hää, kuid selline töö ilmus hiljuti — ootame.

Esiko Tasa: Esimene jutt — ootab. Herbert M. Kalal — algeline — ei.

Sookurg: Emand Piripill, Jumuri raudteesõit — labased — ei.

V. Toodo, V. Toodo, E. Molov: proj. ap. detekt. uisud — eriteadlase otsustamisel.

kätte, kuid ise ütles, et „e-e-eluko-kombed olla 5 — sandiks tehtud.“

Oi kliistrid, kibedad kliistrid!

Me oma sulega...

L. RANDMAA

III luules

Olen sündinud Tallinnas 21. II 1920. a. Kui olin kuue-aastane, suri isa. Jõudnud kooli-ikka, astusin Tallinna Pedagoogiumi algkooli. Sääli katsetasin esmakordselt kirjanduse alal. Lõpetanud algkooli, astusin samal aastal Gustav Adolfi keskkooli, kus õpin praegu IV klassis. — Päämiks huvialaks on mul eesti keel ja kirjandus.

AHASVEERUS

Pärnu

Pühakojas

Kui olid purunenud kõik maised sambad ja haarata tahtsid elu raudsed hambad, siis meenusid jumalad, kes ammu ununenud ning keda pidid kummardama vaid rumalad.

Õhe päev maeti, kui hiilisin kiriku sihis. Valgus varjudega kaeti, kuid hing oli tulises pihis.

Värisevail käsil küünla läitsin, ahastades vaiba all silmili heitsin, käed sirutades vastu Kristuse kujule.

Ahastusega täitsin pühakoja. Kas oma kadunud poja Issand tagasi võtab, kes siin kisendavalt nutab?

Kuid jumalus oli pannud mu eest end lukku. „Miks, inimene, siia tulid, kui sulle oli määratud hukku?“

Kas karile tormab mu palvesööst? Kas viimase lootuse surmab abi ootamine ööst.

MÄTTA MIHKEL

III proosas

ESKO TASA

Nõost

H. KUULMAN

V. III luules

Esko esimene jutt

Meie kolisime Unipihast Nõoku, uude koolimajja. Sääli oli palju imet. Siis läks Enn kooli ja mina pidin Ellu juure jääma. Kiikusime ja mängisime triivaad. Siis sain mina ka tunnistuse. Aga see oli nõrk, sest mina olen noor (4 a.).

Aga viimaks virutati puruks jumalaid sulgev riiv. Püha Neitsi käed mulle sirutati. Leidsin tee taeva- viiv. — — —

LEMBIT VAHUR

Tallinn

Minu esimesed pikad püksid

Nurusin ema, et ta mulle laseks teha pikad püksid, aga ema leidis alati põhjusi mulle vastuseismiseks. Kord oli raha vähe, kord riidehinnad tõusnud, kuid enamasti ütles ta, et oled veel väike pikkade pükste jaoks.

Mina ei jätnud ka jonnit, ajasin ühtsoodu, et teistel klassis on kõigil pikad püksid ja mul ei ole. Viimaks tüdines ema ja ütles: „Kui

Eesti, mu armas isamaa, oli tol ajal juba täielikult vaba võõrast ikkest, kui mina sündisin. Kahju, et sündisin nii hilja! Oleks ehk saanud mõnedki sangarlikud lahingud kaasa lüüa Vabadussõjas ja olla kasuks isamaale

Sündisin 1. aug. 1920. a. Vaimastvere vallas Tartumaal raudteeteenija pojana. Olin vaevalt aastane, kui kolisime isa teenistuskoha muutmise tõttu Petserisse, sääli mõne aasta pärast edasi Valka. Järgneb „lend“ üle Eesti: kolime Virumaale Kabalasse, kust edasi siirdusime Rakverre. Siin mõõduisid minu algkooli õppeaastad. Talvel käisin koolis, kuna suvel teenisin taskuraha, müües ajalehti linna tolmuseil tänavail. Lõpetasin Rakvere linna III-da algkooli a. 1933. Õpinguid jätkan Tartus Treffoonias. Praegu keskkooli abiturient. Elukoht — Elavas.

jõuluks tunnistusel ühtki puudulikku ega nõrka pole, siis saad.“

Mul oli hääl meel, sest teadsin, et ma puudulikke ikka ei saa.

Pääle jõule, ühel külmal talvapäeval, läksimegi emaga rätsepa juure, minul püksiriide pakk kaenlas. Rätsep võttis mõõdu ja käskis järgmisel nädalal tagasi tulla.

Kodus mõtlesin üha uutest pükstest, et äkki on riidet vähe ja rätsep teeb võib-olla liialt lühikesed, poiste keeles „kolmveerand toobised“, või tulevad nad äkki kitsad — „torud“.

Läksin pükse ära tooma. Süda põksus sees, et ei tea, misukesed nad õige on. Rätsepa juures kohe tirisin jalga ja seda rõõmu! — püksid olid täitsa parajad. Maksin tööraha ja siis ruttu koju.

Teel kippus vägisi naer päälle, naljakas oli ka alul käia; püksid olid rasked ja lehvisid tuule käes.

Kodus võtsin püksid kohe jalast ära ja panin viiki mööda kokku, et muidu kortusvad ära.

Hoidsin oma pükse hästi. Kui istusin, tõmbasin püksisääred natuke üles. Läksin magama — panin viiki mööda kokku.

Veel praegu on need püksid mul järel, ehkki on natuke lühikesed, sest olen vahepääl kasvanud.

Kirjavastused

Paljudele: Võistlustöid tagasi ei saadeta.

Narer: Ex libris, Voodipukk — ja Õpilashümn — kummalgi salmil eri mõte, pole tervik — ei.

Tehnika: Lipp — tore asi, ootab Vabaduspäeva. Sakalamaa laulupidu algeline — ei. Sügis vormilt huvitav — vatame.

H. K-n; Eestile — kulunud — ei. Suvine keskpäev — viimistlemata — ei. Kliidrid — ja. Dardanellidelahing.

Heldi Helmele 5 a. v
Õpilaskodu lugemist,
Eluk. Pühja õpetek
Kavilada n. n. 10.
Vaataks pille õpilastele,
mil tellimise nr. 3296

Võistlustöö

Muud arvad
Heldi & Ilme Helmele

Ilme Helmele 13 a. v
Pühja algkooli 6. kl õpil
Eluk. Pühja õpetek
Kavilada n. n. 10.
Õpilastele tellimise nr. 3296

Matkakiri

MUUSEUM JA LOOMAAED SAARTEL

Mitte ainult Helsingi pole kaunis, vaid kogu ta ümbrus. Helsingi külje all asub terve rida saari, mis on helsinglaste kui võõraste armsamaks väljasõidupaigaks. Neist tuleks esikohal mainida Korkeasaari, Seurasaari ja Pihlajasaari.

Huvitavaim neist on Korkeasaari. Ei mäleta, et oleksin kordagi Helsingis viibimise ajast sääli käimata jätnud.

See saar asub Helsingi Põhja-sadamast 6—7 minuti laevasõidu tee eemal. Saar on Kaljusaar, kus kasvab ka puid. Kogu saar on võetud loomaia jaoks, millest ühel osal asub loomaaed, kuna teine osa on esialgu veel kasutamata.

Siin võid leida igasugu loomi, alates väiksemast veerotist kuni lõvi või põdrani. Niisama rikkalikult on ka linde. Neid on küll väikesi heredais värves, küll suuri kaljukotkaid. Lindude osa on väga rikkalik. Kui juba linde puudutada, siis ei saa vaikides mõõda minna helsinglaste lemmikust „ema-faust“. Olete kindlasti muinasjuttudest lugenud, kus keegi oskas lindudekeelt. Siin on aga vastu-pidi — see linn oskab teie keelt.

Seda faud lastakse vabalt ringi jalutada (teised on puurides). Niipea, kui talle ütled: „Oi, kui kaunis (ilus)!“ — jääb ta seisatama ja hakkab end kohendama. Kui jätkad nüüd: „Oi, kuin kaunis sinä olet!“ muutub ta edevaks, laotab oma uhke saba nii laiaks kui suudab ja keerutab end teie ees, näidates nii uhkena kui võimalik. Mida enam kiidad, seda enam edvistamist oma ilu näitamisega. Avaldate aga lahtust, laseb saba langeda ja läheb tigelal pilgul lonkides minema.

Soome keele kursus

ruumis	— keha	kuna	huone, tila	— ruum.
raamattu	— piibel	,,	kirja	— raamat.
piltti	— poiss	,,	kuva	— pilt.
pois	— ära	,,	poika	— poiss.
kaski	— ale	,,	koivu	— kask.
pulma	— segadus	,,	hää	— pulm.
vaimo	— naine	,,	hetki	— vaim.
suremaan	— kurvastama	,,	kuolemaan	— surema.

Loomadest on väga armsad maakarupojad. Neile oli isegi kaks kiike üles seatud, kus käidi ajaviiteks kiikumas.

Suurt lõbu vaatlejaile pakuvad kahtlemata ahvid, keda on mitu puuritait.

Päale loomaia on selle saare tõmbepunktiks vaatetorn, mis asub kõrgel kaljukünkal ja kust avaneb avar vaade nii Helsingile kui saartele ja kaugemale merele.

Teine väljasõidu kohtadest on Seurasaari. Sel saarel on vabaõhu muuseum, kuhu on toodud mitmesuguseid vanu ehitusi ja asju, mis on huvitavaks vaatlusmaterjaliks neile, kes ajaloo vastu huvi tunnevad. Palju lõbu valmistavad sel saarel oravad, kes on taltsad, et tulevad inimese käest sööma. Mulle ronis üks kohe õlale, säält käsivarrele ja söi peolt pähkleid.

Viimane suurimaist väljasõidukohtadest on Pihlajasaari. See ahvatleb oma hää liivarannaga püha-päevasuvitajaid, kes otsivad rahu suurlinna kirevast elust.

Ahju pääl.

Lapsed mängisid toas peitust. Hilda ronis naabertoa ahjule. Nähes aga toas väikest Liisit mängimas, ütles Liisile, et ära sa ütle kellelegi, kus ma olen.

Tulebki otsija tuppa ja küsib:

„Liisi, kas sa tead, kus Hilda on?“

Vahvalt vastab väike Liisi:

„On kus ta on, aga ahju pääl teda küll ei ole.“

Võrreldes õli- ja akvarellmaaliga on mõlemad need maalitehnikad vähem kasutatavad. Tempera värvid on valmistatud värvipulbriest mõnesuguste liimainetega; nad hoitakse tinatubides nagu õlivärvidki. Maalitakse harjaspintslitega õlivärvide laadiliselt, kasutades värve nii vedelalt-paksult, nagu tuubist pigistades tulle, või veega vedeldatult. Maal kuivab ruttu ja sellep. on need värvid eriti sobivad kasutada maalimis-matkadel. Maalialuseks kasutatakse lõuendit, pappi või puulauda (mis kõik peavad olema imbutatud). Maali välisilme sarnaneb õlivärvi maalile.

Guaššvärvid on õieti samad, mis koolideski kasutatakse plakaat- või katevärvid nime all. Nead ei lase paberi pinda läbi paista, nagu akvarellid ja sellepärast võib nendega maalida raskemaid toone, kui see akvarellmaali juures „lubatud“ on, samati teha parandusi (nagu õli- või temperamaalidegi juures) heledamaid toone tumedamatele pääl kandes.

Kui võtta temperavärvidest ainult valge, siis võib teisi värve asendada ka harilikud akvarellvärvid; neid valgega segades või jälle paksema kihina segamatult kasutades saame ligikaudselt guašštehnikat harrastada.

Eestis on senini guašštehnikas töid rohkemal määral olnud Juhan Püttsepa loomingu.

A. P.

Pole ilmaennustaja

Ürnrik: „Nüüdseil vihmasel ilmul sajab katus järjest läbi. Ma ei mõista, kui kaua see nii võib kesta?“

Majaperemees: „Ka mina ei tea seda, sest ma pole ilmaennustaja.“

VÄRDI UURIB LOODUST

All orus ei liikunud miski. Metsast ja mäge-
hõõgusid pimedas.

tasid üle pruunide kuusenõelte ja salajased silmad-
tunud isegi keskpäeva ajal, kui valedad jalad lipsa-
liig hästi — raske roheline vaikimine, mis ei liigah-
allpool lammas — ainult Tolmune Täht teadis seda
pronksi ja punaka kullaga. Aga sellest kullast
Viltused päikesekiired valasid üle nende tüpad
Siit valitses ta süngete kuusemetnade latvu.
kaetud nõlval.

kuni ta jõudis umbes paarsada jalga kõrgete rohuga
puges ta meelsamini läbi võsastiku mäest üles,
tekkida ja sellele nägemisevõime laenata. Nii
et pimedale varjule võiksid vargsi uuesti silmad
vaatuspõstle, see oli liig kuuse liigi ja ta kartis,
Siiski ei võinud ta uuesti asuda oma omniselisele
Ohuhoovus, laskus talle sügavam kergetundustunde.
Kui uuesti voogas ta ümber soe päikesest köetud
Lõpüks muutus tal varjus väljakannatamatuks.
duslik Inuraja viibis veelgi kusaalil liigiduses.

nägemine ega kuulmine hoitunud teda, et sala-
need kõik olid igapäevased metsaelamused. Ei
kaugusel tüve mööda üles ja alla jooksis. Kuid
valget rahn putukatejahlil peaaegu tema käeläatuse
üle ta mokassiniide villkatsasid ja väike musta-
Ta hoidus nii liikumatult, et paar metshiirt
mad, kes tema üle valvet peavad!

ta ise silmaks puule, kui et puu saaks uuesti sil-

Ta toetas küünarnukele ja vaatas sissekäigu
poole. Hõbedane paiste osutas, et kuu polnud
veel loojunud. Samal hetkel tumestas mehe vari
onni läve.

Tolmune Täht katkestas hingamise. Hääletus
vaikuses kuulis ta oma südant vastu roideid ta-
guvat.

Nüüd astus kuju onni. Samal hetkel hüppas
Tolmune Täht sissekäigu poole. Kaks kätt haa-
rasid ta ümbert. Ta kaitses end kui pöörane,
aga selle raudse kaisutuse vastu oli ta jõuetu. Järg-
neval hetkel lohistati ta kaastundetult onnist
välja.

Pooltosinat indiaanlast ümbritsesid teda. Ei
lausunud sõnagi. Kuna kaks teda hoidsid, viskas
kolmas talle põdranahkse rihma ümber rinna ja
käte ning tõmbas selle kokku kõvaks sõlmeks.

Kõik see oli väheste sekundite töö. Kogu aja
jooksul, alates hetkest, mil indiaanlase kuju oli
tumestanud sissekäiku, momendini, mil seltskond,
vang keskel, liikuma hakkas, oli kitsas kuuvalgele
kohale hüti ees langeva oksaharu vari vaevalt
kriipsuvõrt idapoole edasi nihkunud.

Hoolimata pimedusest jõudsid indiaanlased,
tänu kuuvalgele, kiiresti edasi. Ainult puie all
või mõningate suurte kaljulahmakate varjus pidid
nad aeglastama samme.

Jkka jälle kuulatas Tolmune Täht krõbinaid

Ta jäi siia peatuma kauaks ajaks. Pareml oli
Keegi oli siin olnud.

nad ka oled, Tolmune Täht avastas nad siiski.
jaljed olid väga kehvad. Aga, nii kehvad, kui
saal ka mõne minuti eest oli Inurannud, järelejäanud
Saalgi midagi! Siis otsis ta hoolikalt maas. Kes
käs ümber tüve ja vaatas üles nõelte pimedusse.
Tema üllatuses ei liikunud siin midagi. Ta
kummardus ta rippuvate oksade alla.

ei kõhelnud ta. Nuga tugevasti kätte haaratud,
kuigi klõppis ta süda ja kobises ta veri soontes,
Aga Tolmune Täht polnud mingi armpüks. Ja
Päale jahinoa polnud tal ühtki teist relva.
kokku võttes läks ta ettevaatlikult puu juurde.

ette võtma midagi otsustavat. Ja kõike julgust
misi muutus põnevus väljakannatamatuks. Ta pidi
nähtamatule vaatelele tähelepanematuks. Pikka-
siiski selge: väiksemgi tema liigutus ei jää tema
Tükk aega ei teadnud ta, mis teha. Üks oh
ta, et teda vaadeldi.

ta kogu asja eksituseks pidanud: nüüd aga tundis
temas oli äratanud elu metsaolevuste seas, oleks
väga kerge olnud. Ilma terava instinktiga, mille
nud ta enam midagi. Igal juhul oli liigutus väga,
Kuigi ta vahis nii teravasti puu suunas, ei nä-
oli midagi näinud!

ei lasknud end eksitada. Jaa, nüüd ta teadis, ta
ringis miski end liigutand. Aga Tolmune Täht

valmistus hüppeks. Tolmune Täht tundis tuge-
vasti enese vastu surutud, ärevusest värisevat Kiopo
keha. Uhe avause kaudu lehestikus, võis ta jäl-
gida täpsalt, kuidas indiaanlane, nagu ta isegi enne,
toetus vastu kaljut. Samal hetkel sööstus Kiopo,
urisedes vihast, läbi avause. Ja just siis, kui in-
diaanlase jalg riivas säälpoolset nõlva, juhtus kok-
kupõrge. Pika kohutava momendi vankusid hunt
ja inimene kuristiku kõige äärmisemal veerel. Siis
lõikav hüüd, ja mõlemad kadusid üle kaljurünka
põhjatusse sügavusse.

KUUES PAATUKK.

Tolmuse Tähe tabamine.

Tolmune Täht püsis mõned minutid koledus-
test halvatult oma küürutavas asendis. Ta nägi
läbi avause indiaanlasi kuristiku teisel kaldal met-
sikult kätega vehkides sügavusse vahtivat. Siis nad
kadusid. Ta silmitses ettevaatlikult lehestiku tagant,
kui nad kähku üle kaljuharja tagasi jooksid.

Ta ootas, kuni neid üldse enam näha polnud;
siis ronis ettevaatlikult välja oma peiduurkast, hoi-
dis kinni kuusejuurtest, nii et päris üle kuristiku
ääre rippus, ja vaatas alla. Ta värises hirmust selle
ees, mis võib säält silma puutuda.

Mitte kaugel onnist sirgus hiiglakuuks. Tuhat kuud oild veerenud üle ta musta ladva. Tema oksstevari oli nagu hämarus, mis harilikult järgneb täiskuuale. Sageli oli Tolmune Täht näinud Kiopot sellest helgita hämarusest välja astuvat, kui ta tagasi pöördus oma pikalt jahilennult. Selleparast vahis ta nüüdki ainult ikka hirmunult sinna poole. Akki nägi ta saal midagi liigahtuvat. Ta polnud asjas küll päris kindel, sest puualune koht oli täitsa pimedas. Isegi valgelimal keskpäeval võidi saal, kui taheti, pettuda. Kes see oli? — Loom või inimene? Seda ta ei teadnud. Võimas vana punu nais, nagu poleks juba tuhat aastat tema varju-

Selle nii õudseks jäänud väikese oru ümber seis hiielavaiikuses mets, nagu teaks tema kõik. Selle mitte too vastuvõtmatu saal mustas kuristikunelus! Täis soõnud. Midagi niisugust pidi ju olemas! Aitanud tee ja eksib metsas ümber; või võis teda kuni paranevad ta haavad. Võib-olla on ta kaokumisel saanud haavata ja on nüüd kusagil peidus, et Kiopo on kuristikku kuk- Ta sisendas enesele, et Kiopo on kuristikku kuk- Hhtsalt vastuvõtmatu. Kiopo pidi tagasi tulema! kallim sõber temalt igaveseks röövitud, oli talle halvemat. Mõte, et Kiopo võiks olla surnud, tema ta ahastavat lootust, et pole veel juhtunud kõige

Aga ta nägi vaid musti kaljulahmakuid ja üsna all ühe väljajuuritud kuuse tüve, mis asetses põiki üle jõe. Ühtki jälge ei Kiopost ega tema ohvril! Pingutatult kuulatas ta. Ta kuulis vee õõnest mühinat, mis koos õhuvooludega kuristikku kitsuses kord tõusis kord vaibus. Muidu ei ühtki häält.

Võimatu oli sõandada siit küljest alla laskuda. Isegi siis, kui see oleks võimalik olnud, pidi ta kartma, et indiaanlased võivad ette jõuda. Teisel poolt ei suutnud ta taluda teadmatust Kiopo saatuses, kes teda, oma elu hädaohtu pannes, nii julgelt oli kaitsnud. Maksku, mis maksab, ta pidi leidma tee selle kohutava kuristikku sügavusse.

Ta hiilis tagasi piki kuristikku. Kui ta lõpuks jõudis kohani, kus näis olevat võimalik allapääs, oli juba pimenenud. Pärast pikemat ümbereksimist kaotas ta täielikult tee, ja leidis end viimaks alles järgneval hommikul jälle oma onni juurest.

Kõigil eksikäikudel lohutas teda vaikne lootus, vahest on Kiopo ometi mõne ime läbi õnnelikult pääsnud, võib-olla ootabki ta juba teda onnis. Kui ta jõudis lõpuks oma kodusele kohale ja leidis selle õudse ning tühja, valdas teda lohutamatu maha-jäetuse tunne. Möödus öö ja järgmine päevgi. Veel ikka ühtki märki Kiopost! Tolmune Täht ei raatsinud lahkuda oma onnist, Kiopo võis ju tema ära olles tagasi tulla ja teda rõõmsaks vastuvõtutervituseks mitte ees leida. Veel ikka hellitas

poolle liikus. hääl, kui Tolmune Täht nüüd püie varjus alla-daseks? Oli sellega kuidas oli, aga igatahes vaiks olla pidas ta ka seda juhtumist kuuse all küllal-pika rännaku ja polnud veel tagasi jõudnud? Võib-tulnud see mitte. Võib-olla oli vaim ette võtnud just nüüd, mil ta hoiatust nii tungivalt vajas, ei millised nad ka ei oleks võinud olla. Ent nüüd, Nii oli ta kõrvale põigand tundmatust ohtudest, ta oli ära pöördunud või sirdund teisele teele. oli ka tema, Tolmuse Tähe juurde tunginud, ja ja pödrate märku annab, kui ahvardab hädahoht, keelt. Aga sama saladuslik hoiatus, mis hiirele Ta polnud võtnud mingit kindlat kaju, ega ka kuidas, seda ei teadnud Tolmune Täht ise mitte. Sageli tema elus oli see vaim temaga rääkinud, hoiatama, isegi mitte sundima alla minema? Ah, miks ei tulnud nüüd metsavaim teda oli mässitud sügavasse varju.

Kui ta ärkas, oli viimane päikesekir idapool-seilt ladvalt juba lahkunud. Onn tema jälgede ees Tolmune Täht. nult. Ja väsinud kestvast valvamisest, uinus ka Parastõunamaailma mõtmatust harnas unne vajukuristikkest, kaljurahnest ja kõrbedest tema kõrvtõusis Carbuna. Ei ühtki tooni tunginud tema maailma ääreni täites. Ja Tolmuse Tähe seljataraga dest tuhande millil ulatuses nais nõrguvat vaikust,

Uks mõte vaid täitis ta südant — metsik lootus, Kiopo võiks olla tagasi tulnud. Ent kui ta jõudis oma elukohale, oli kõik tühi ja lohutusetu nagu enne.

Ta heitis haiglase pilgu orgu mööda üles ja alla kiiresti kasvavasse pimedusse ja ta julgus kadus. Metsas oli nüüd päris pime. Tintmustana tõusis esile kuusk. Raske südamega heitis ta maha, et puhata.

Ta magas halvasti ja ärkas aegajalt hirmunult; aga ainuke, mis ta kuulis, oli suure öökulli pidulik karjumine mingilt raagus oksalt või kuivanud puult, või jääkauri venitatud, kaebav naer sooheinamailt lõunas.

Kord kuulis ta isegi kaugelt Carbu nast hundi jahihüüdu. Hoolimata suurest kaugusest tundis ta, et see polnud Kiopo sügav, kaikuv haukumine.

Ta oli raskesti uinunud, kui häälitsetes uuesti hunt. Sel ajal, kui heli vaikselt kajas, kerkis varjutaoline kuju kuuse all esile ja jäi kuulatades seisma. Kui ei saabunud ühtki vastust, hiilis ta vargsi edasi.

Ehmunult ärkas Tolmune Täht unest. Miski oli teda häirinud, aga ta ei teadnud, mis. Ta kuulatas pingutatult. Üle oru kuuldus kahe öökulli kisa, kes kingult alla orgu tõttasid, ja kivide vahel rändas sulisedes jõgi. Muidu oli kõik vaikne.

UUSI JÕUALLIKAD OTSIMAS

Eelmises „Õpilaslehes“ vaatlusime teadlaste mitmesuguseid kavatsusi uute jõuallikate leidmiseks ja rakendamiseks, millest huvitavam oli Vahemere ohjeldamise projekt.

Täna puudutame õpilaste kavatsusi, kuidas

PÄIKEST RAKENDADA INIMESE TEENISTUSSE

PÄIKESEMASIN ASENDAB KIVISÜTT JA ÕLI
KÕRVED — TULEVIKU UUDISMAAD
AATOMITE KILLUNDAMINE — UUS UINUV JÕUD

Kogu energia, mida me kasutame, saame päikeselt.

Puu — see on päikesekiirte energia, mille puu kogunud oma elu ajal. Päikesekiir, sattudes roheline lehe laboratooriumisse, teeb sääl huvitava töö — muudab sõehappe, s. o. põlenud söe, söeks, mis jällegi põleb.

Kivisüsi on ju miljonid aastad enne meid kasvanud puude jäänus.

Jõed ja kosed on alalises liikuvuses vaid päikese tõttu, kes aurutab ookeanide ja merede vee ning muudab selle vihma-pilvedeks.

Päikesemasin

Agaga kui päike on energia allikas maakeral, miks siis mitte ehitada päikesemasin, mis rakendaks päikese soojuse tööle igasugu vahemeesteta?

Päikesekiir, valgustades ühe hektari maapinda, toob ühes kümned tuhanded hobujõud. Kuid tänini inimesed ei kasuta seda määratud aaret, kuigi on tehtud mitmed katsed ehitada päikese elektrijaama.

Tabada päikesekiirt ei ole kuigi raske. Harilik taimelava on suurepärase päikesekiirte püüni. Päikese elektrijaam, mille ehitas ameerika insener Schumann, meenutab väliselt kasvuhoonet: tasapindne hiigelkast, mille ülaosa klaasist, sees torustik, milles voolab vesi. Päikesepaistelise ilmaga hakkab vesi torustikus keema, aur läheb masinasse ja paneb selle töötama. Schumann'i päikese-jaam andis 12 hobujõudu.

Ka teisiti võib püüda päikesekiirt. Juhitige nõgusa peegli päikesekiired sõrmkübarale, mis täidetud veega, ja te saate Eriksoni päikese-jaama mudeli. Sõrmkübar on, mõistagi, aurukatel. Eriksoni jaam Kalifornias (Ameerikas) andis 10 hobujõudu, kuid see löbu maksis väga palju, sest tuli teha ligikaudu 1000 ruutmeetri line peegel.

Kõrved — tuleviku uudismaad

Ajajooksul muutuvad kõrved kuumas vöös tihedasti asustatud paikadeks.

Päikese masinad hakkavad andma niipalju energiat, et seda küllaldaselt jätkub põldude väetamiseks ja isegi kunstjää valmistamiseks praegustes kõrvedes. (Kus asuksid need tulevikumaad?)

Päikeselõõm, mis täna kõrves hukutab ja hävitab kõik elava, võidetakse inimese poolt ja annab talle toitu ja jahedust.

Siin, kuumas vöös, saavadki asuma võimsaimad maailma elektrijaamad. Siit juhitakse elektrienergia laiali traatidega, aga võibolla ka traatideta, üle terve maakera.

Millal päike põleb ära

Maapinnal ei lõpe energia niikaua, kui ei kustu päike.

Agaga kas ta pea kustub? Kust võtab ta oma energia ja millal see lõpeb?

Kui päikese soojus tekiks vaid põlemisest, siis põleks ta ära kolmeneljatuhanda aastaga. Kuid loodus on palju kokkuhoidlikum inimestest, kes põletavad kõik, mis agaga pihku juhtub. Miljonid aastad on päike põlenud ja valgustanud samuti kui praegugi.

On öeldud palju arvamusi ja oletusi, miks päike põleb, kuid ei põle ära. Ühed arvasid, et päikese energia säilib vaid meteoroidide (lendtähtede) tõttu, mis temale langevad maailmaruumist. Maakera suuruse meteoroidi kukumine võib näiteks päikese iga suurenda sada aastat. Kuid niivõrd suurt meteoroidide sadu, mis vastaks arvutlusile, tegelikult ei ole. Nähtavasti ei seisa asi meteoroidides.

Teised õpetlased arvavad, et päikese soojus hoidub alati tema pinnal lakkamatust kokkutõmbumisest.

Igal ööpäeval, kinnitavad nad, päikese läbimõõt väheneb ligikaudu kolmandiku meetrit.

Kuid me ei ole veel õppinud päikest meetriga mõõtma, seepärast on nende oletuste tõestamine raske. Ka päikese iga, mis arvatud, lähitules sellest oletusest, on väga lühike.

Uus uinuv jõud

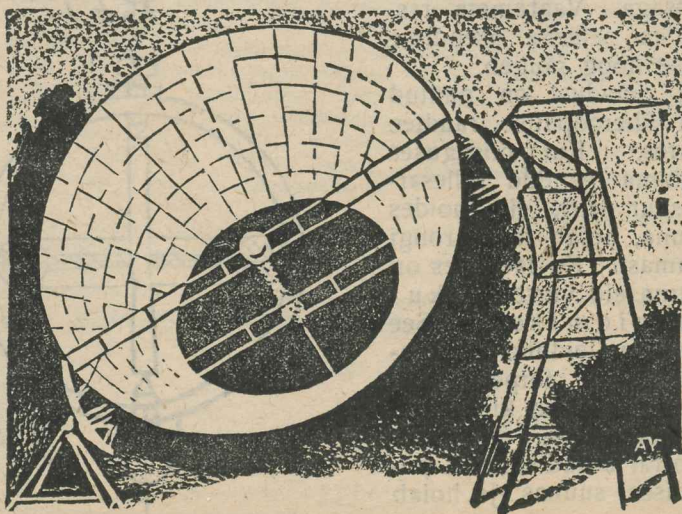
On veel üks hüpotees, (teaduslik oletus) ja võibolla kõige õigemgi. Päikese energia allikaks on — aatomite killunemine. Aatomeiks nimetatakse pisimat osa, millest ained koosnevad.

Energia, mis saadakse aatomi lõhkemisel, killundamisel, on määratu. Üks gramm raadiumi (tarvitatakse arstiimisel), annab lõhkemisel-killunemisel niisama palju energiat kui 500 kg kivisütt põlemisel.

Aatomite kunstlik purustamine ei ole unistus, vaid praegusaja teaduse võit. Inglise õpetlase Reserfordil õnnestus terve rea keemiliste elementide aatomite killundamine, ja seda neid „pommitades“. Mürskudeks olid tal „alfa-osakesed“ — killud, mis saadakse raadiumi aatomite killunemisel. Reserfordil õnnestus killundada naatriumi, alumiiniumi, vosvori j. t. aatomeid. Nagu selgus, alfa-osakese löök tekitab aatomis plahvatuse, mis purustab aatomi osadeks.

Selle oskuse praktiline rakendamine on alles kaugel tehtud katseist. Kuid ei ole kahtlust, et ajajooksul inimesed õpivad tundma aatomite plahvatust niisama hästi kui meie praegu püssirohu oma. Kuivõrd kolossaalse energia tagavara peremeesteks saavad siis inimesed!

Iga ese, mis meie silmis surnud, muutub vägevaks jõuallikaks. Meie praeguste jõumasinate suurus muutub tibatilukeseks. Teekond, mis masin käinud kohmakast ja suurest aurukatlast kerge automootorini, lõpeb kunagi taskukella suuruse jõumasinaga. Vestitaskus võib kanda terve elektrijaama. Energiat on niipalju, et ei ole kohta, kus seda kõike kasutada. Energiat ei jätku mitte ainult meie maakera, vaid ka teiste taevakehade varustamiseks.

PÄIKES
JÄAM

SPORT

Üks heitleb — kolm võidavad

Kilde olümpia 10000 m jooksust

Kes on Zabala? Kas too tõmmu poiss sääl? Või Ameerika Lash?

Teie sääl kodumaal lootsite ammu soomlaste-kolmikust palju enam kui meie praegu siin staadionil. Küllap meiegi teadsime, et soomlased on tublid, et nad võimsal hool on valmis minema võistlusse — aga kui ilmus väljakule maa-alusest käigust mehi pikas reas ja kui säält puutus silma sääraseid numbreid ja nimesid kui: 137 — Siefert Taani. 262 Burns Inglismaa, 377 — Murakoso Jaapan, 579 — Peterson Rootsi, 750 — Lash Usa, 752 — Pentti Usa, 835 — Gebhardt Saksa . . . siis tahtmatult kuidagi tekkis kahtlus, ja me nagu poleks enam nii kindlad Soome meeste võidule.

* * *

(„Urheilust“ — J. K.)

Mehed jooksevad pikil sammel üle välja tavalises jooksusuunas — ainult soomlased teevad erandi. Nemed lähevad üksi, ilma et keegi muulasist saaks neid jälgida, joostes vastu ringi, valgeis pükstes ja sviitreis venitatud sammul ilmuvad lähte! Soomlased päältvaatajad aimavad halba ja ootavad kannatamatult. Oli selles tõesti midagi halba? mõtlevad vaatajad. Olid ju ainult soomlased jooksnud vastu jooksusuunda lähte . . . siiski see mõte on veider. — Aga on ju muidki jooksjaid ja häidki taas.

Lähtelt sööstab Jaapani väike esindaja, Soomes viimase õpetuse ja lõpuliivi saanud Murakoso, juh-tima. Ta hoiab hää hoo. Ja esimesele ringile saame ajaks 1,04.

J. Kont

Kavastu

Päevakäik *v.*

Päikse kiirte sära ajas une ära, tulnud päev ja läinud öö, algab põllul kiire töö.

Põllule läeb terve pere, koju jääb vaid väike öde hoidma õues tibukarja, et neid kullike ei sarja.

Õhtul päike kaob, valgus vaibub, vaob; puhkele jääb ilm, valvab tähesilm.

Soomlased on platseerunud mitmesuguseile kohile jooksjate jõugus. Saiminen on viies, Askola kaheksas, taoti ka kümnes ja Iso-Hollo kaheteistkümpnes. Murakoso on otsustanud joosta „elu jooksu“ — suurt jooksu. Kõik viitab sellele. Ta ei oota soomlasilt ega teisteltki abi jooksu juhtimisel. Tema on otsustanud üksi teha töö ja taluda vaeva. Teine ring läheb pisut aeglasemalt, aeg on 1.08.800 m vaheaeg 2.12,4.

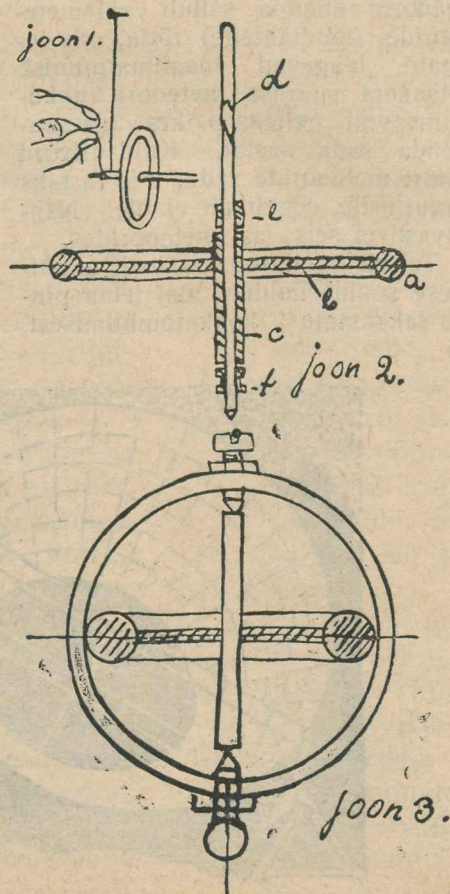
(Järgneb)

VURR

(GIROSKOOP)

Teeme allpool kirjeldatud näpunäidete järgi vurri, millel väga huvitav omadus. Pannud vurri tiirlema, asetage ta ümber telje alumise otsa sisseviilitud rennikohaga peenikesele nõõrile, nii kui näidatud joonisel 1. Näete, et vurritleb edasi, asudes oma teljega rõhtsuunas ja toetudes nõõrile ainult selle ühe otsaga. Vaatamata raskusele, jääb ta sellesse asendisse kuni tiirlemise hoog raugneb.

Seda vurri omadust on püütud ära kasutada üheroopalise raudtee rongide juures. Kui niisuguses rongis on käima pandud sellesarnane hästi suur vurr, siis, hoides alal oma suuna, hoiab ta ka rongi küljeli kukkumast. Ka laevades on kasutatud sarnaseid vurre kiikumise ärahoidmiseks. See vurri omadus on leidnud kasutamist ka iseliikuvate torpeedo-miinide juures, kus vurr on kinnitatud kangide abil tüüridega. Torpeedo kaldumise korral antud suunast püsib vurr endises suunas ja hoiab

selletõttu ka tüürid endises suunas, sundides seega torpeedot võtma jälle esialgse asendi. (Torpeedo ehituse kohta v. eelmise aasta „Õpilaslend“ nr. 19).

Vurri valmistamine.

Et valmistada kirjeldatavat vurri, peab olema kogenud metallitöös. Esimeseks keerge umbes 6 mm jämedusest raudtraadist rõngas *a* (vurri joonis nr. 2, pikutiõikes). Rõngas peab olema täiesti ringikujuline. Tuleb keerda kruustangide vahel ümber raudsilindri, mille läbimõõt umbes 4 cm. Keerda umbes 1½–2 keerdu ja lõigata rauasae abil läbi, ning õiendada alasil, et rõnga otsad oleksid vastamisi ja rõngas oleks ühes tasapinnas. Nüüd viilige 1 mm vaskplekist ketas *b*, mis mahub parajasti raudrõngasse, ja jootke tinaga ümberringi selle külge kinni. Täpselt ketta keskele puurige auk ja jootke sellesse vasktoru *c*, nagu näidatud joon. 2. Toru ja ketta pind peavad moodustama igas sihis 90° nurga. Toru pikkus olgu umbes 3 cm ja seesmine läbimõõt umbes 4 mm.

U|Ü. „Maja”

SUURTURG 3. TELEFON 4-00
T. A. R. T. U. S

TÄIELIKUM JA ODAVAM

raadioüksikosade
ja fototarvete
ostukoht

Edukalt ja odavasti antakse
inglise ja eesti keele

tunde

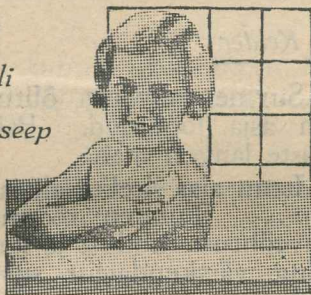
Ettevalmistus eksameile ja järelaitamine.
Tartu, Riia t. 95, k. 5

Veronika

Palmõli

Saunaseep

on
parim
sauna
seep!

Nüüd tehke raud- või terasvarras *d*, mille pikkus umbes 8 cm ja läbimõõt vasktoru seesmise läbimõõdu suurune. Varras peab tiirlema torus vabalt, kuid mitte logisema. Toru ühes kettaga pannakse varda otsa. Siis asetame torule kaks samasugusest vasktorust muhvi *e* ja *f*, ning joodame need selles asendis vardale, nagu näidatud joon. 2. Ümber alumise muhvi *f* viilime nõõri jaoks renni — ja vurr ongi valmis.

Vurr liigub.

Nüüd kerige toru *c* alumise osa ümber peen nõõr, mille teises otsas pulgast käepide. Hoidke ühe käega kinni raudvarda vabast otsast ja tõmmake teise käega päalekeritud nõõr ära. Vurr hakkab tiirlema. Siis talitage nii, nagu varem kirjeldatud ja näidatud joon. 1.

Kes metallitööd enam vilunud ja kel töötamiseks vastavaid võimalusi, võib valmistada samal põhimõttel töötava vurri, joon. 3. See vurr on asetatud metallist rõngakujulise raami ja vurri otsad tugenevad terassentritel, mis vähendab tunduvalt hõõrumist.

R. Vokk

KINK TEILE ON

2 suurt preemiate jagamist

„Õpilaslhe“ poolt oma sõpradele
5. aastakäigu puhul.

Noorte elu

Üleriiklikud noorsoo organisatsioonid Eestis.

Et anda lugejaile ülevaadet noorsoo-organisatsioonidest Eestis, avaldame meie eseseisvatest noorsoo-organisatsioonidest ülevaate.

Viimase ajal arenevad ja suurenevad noorteorganisatsioonid järjest, ja tihti tuleb nii mõnelgi otustada, missugusest organisatsioonist osa võtta. Samuti ka iga organiseeritud poiss või tüdruk peab tundma nii oma kui ka võõraid organisatsioone.

Ülevaade ilmub tähestikulises järjekorras.

* * *

ENK Eesti Noorsoo Karskusliit.

ENK on asutatud 1923. a. ja tema eesmärgiks on koondada kõiki karskeid noori üle riigi, et ühiselt võidelda karskusaate hääks.

Siinjuures on ENK püüdnud toetada ka kõiki teisi positiivseid noorteharrastusi. Sest ENK eesmärgiks on kasvatada noortest väärtuslikke inimesi ning luua paremat ühiskonda, sääljuures kasutades karskust ainult abinõuna. Seetõttu ongi ENK suutnud siduda ja kaasa tõmmata nii palju koolinoori. ENK-liitu kui keskorganisse kuuluvad:

- 1) algkoolide lootusringid,
- 2) keskkoolide ja gümnaasiumide karskus-, enesekasvatuse-, kirjandus- jne. ringe,
- 3) rahva-noorsoo karskustoimkondi ja algkoolide lootusringide vilistlaskogusid,
- 4) E. Üliõpilaste karskusühendus ja üliõpilasseltside karskustoimkondi ja
- 5) kirjavahetajaid liikmeid

Suurema osa ENK liikmeskonnast moodustavad gümnaasiumide ja keskkoolide õpilased, kuid ka algkoolide lootusringid moodustavad tubli hulga. Mitmesuguste huvialade rahuldamiseks on ENK-liidul eritoimkonnad, nagu esperanto-, male- jne. toimkonnad.

ENK häälekandja „Kevadik“ on vanim noorsooajakiri Eestis. (alat. 1923.) Tegevusjuhiseid ilmub „Noorsoo-organisatsioonide Juhis“.

Liitu juhivad ringide esindajate poolt valitud juhatus, asemikkude kogu ja kongress.

PREEMIADE JAGAMISEST ON OSAVÕTT KINDLUSTATUD IGALE „ÕPILASLEHE“

pool- ja aastatellijale

1. Jõuluks

toimub juunipreemiate jagamine POOLAASTATELLIJAILE, kes oma tellimise on saanud talitusele hiljemalt 1. DETSEMBRIS s. a. (Poolaastakäik 15 nr. maksab 75 senti).

2. Uuel-aastal

on preemiate jagamine AASTATELLIJAILE. Tingimused järgnevais numbres!

Väärtuslikke üllatusi!

(Aastakäik 30 nr. maksab ainult kr. 1.50.)

KOOLIDE VÕISTLUS

10 KOOLI

need, kes esikohal „Õpilaslhe“ tellimises:

1. Jõhvi alevi algkool 83.50
2. Viljandi E. H. S. koolid 78.75
3. Tallinna Linna 2. algkool 72.75
4. Kaagvere algkool 61.50
5. Tartu l. 4. algkool 56.90
6. Valga l. 1. algkool 44.00
7. Vastse-Kuuste algkool 41.25
10. Sarakuse algkool 37.50

* * *
Kümnele esikohale tulnud koolile jagab „Õpilaslhe“ mälestuseks kirjandust. Võistlus lõpeb jõuluks.

Praegu on antud järjekord tellimissummade suuruses, kuid võitjaks arvestatakse need 10 kooli, kes suhteliselt õpilaste arvule on esikohal.

Seepärast: saatke talitusele andmeid õpilaste arvu kohta koolis — see jäägu iga „Õpilaslhe“ sõbra mureks.

Liidu juriidiliseks vastutajaks on Eesti Karskusliit.

Praegu kuulub liitu umbes 5000 noort.

MAIASMOKKADELE

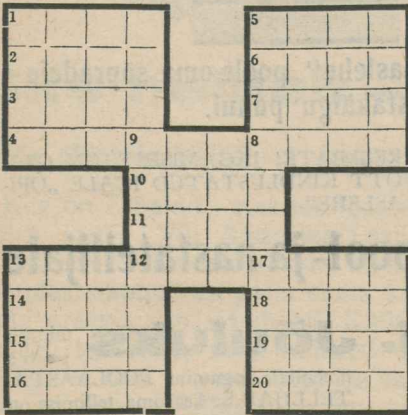
on primaks maiusainete ostukohaks

„Maiasmokk”

TARTUS — VÕIDU 17.

22. Maagilised ruudud.

R. Kriisa.

Lahendada ruutmõistatuse põhimõttel. Tulenused ülalt alla on samad, mis vasakult paremale. Eelmise ruudu üks täht ühtub ühe tähega järgmisest ruudust.

1) jää omadus, 2) „isa“ käändes, 3) käe või jala osa, 4) iseloomu-omadus, 5) koer, 6) „elama“ pöördes, 7) huumor, 8) indiviid, 9) Juhan Liivi teos, 10) väikesem asulastik, 11) riisumisabinõu, 12) skandinaaviapärase meesnimi, 13) jook, 14) eeslinn, 15) B. Alveri teos: „... valgest varesest, 16) kena, 17) väike tee, 18) alles, 19) peen naine, 20) naisnimi.

23. Näojume pimedas kahvatab.

K. E. Sööt.

Ja rukis õitseb. Ja kasvab — — (4)
 Ja veskikivi jahvatab, — — — (8).
 Kuid palju on neid, kellel päruks — — (3),
 Ja kelle näojume päev-päevalt — — — (8)
 Ja hädaldav emad. Ja südamesse — — (6)
 Palavikus põdevate laste — — (4).
 Ja müüdava valguse poole — — (6)
 Hämarikus surija hääletu — — (4)
 Kuid õigust on vähe, ja valgus on — — (4)
 Ja näojume pimedas — — — (8)
 Küll sündima peaks üks üleilmne — — (3)
 Kui veskikivi vaelele — — — (8).

Ülaltoodud luuletuses leida puuduvad värsilõppsõnad. Joonte arv värsi lõpus näitab puuduva sõna silpide arvu ja number sulgudes — tähtede arvu.

Selles K. E. Söödi paremas luuletuses leidub täiesti korrapärane ristriim.

24. Kraana „kondimootoriga“.

Ühe ehitustöö juures oli mootorkraana riki-
 nenud, mistõttu töölisel kombineerisid selle
 asetäitjaks „kondimootori“, s. o. käsikraana.

Selleks jätkati kokku 6 köit, mille kande-
 jõud olid igal isesugused: 42, 60, 54, 66, 36
 ja 48 kilogrammi. Kui suuri raskusi võis
 tõsta see omatehtud abikraana?

Virupoeg.

25. Kirjandusmõistatus.

JAKOBSON
 GAILIT
 METSANURK
 VAHTRA
 SEMPER
 TUGLAS
 JAİK
 TAMMSAARE
 KIVIKAS
 UNDER
 LUTS.

Ülalolevaist kirjanikkude
 nimedest võtta igaühel
 üks täht, nii et ülalt alla
 lugedes saaksime ühe
 eesti 1936. a. romaani-
 toodangu tippteose.

Õieti lahendasid:

Endel Paju, V. Tammekivi, 3. Meinhard
 Säcko (3), Eduard Lepik, Robert Kello, Sam,
 Kadunud meloodia, Villem Kantsler, Noor
 Lembit, H. Anton, Metsavirveke, Raimond
 Kriisa, Aino Kuusik, Erich Poots, Vaike Lips-
 berg, Maimu Paju, Kuldne tigu, Aleks. Kot-
 setkov, Ruutu kuningas, Kalev Silla, Koit
 Silla.

Neil „n ä k k a s“

1) Metsavirveke, Viru — taskulamp, Aleks.
 Kotsetkov, Tallinn — komplekt Eesti vaateid,
 3) Ruutu kuningas, Jõgeva — Jack London:
 „Esimese järgu madrus“.

Lahendused ära saata hilj. 18. nov.
 s. a. Kupong kaasa!

„Opilasleht“ nr. 3-das ilmunud mõis-
 tatuste lahendused.

9. Ristsõnad.

Paremale: 1) kodu, 3) kool, 5) eesel, 8)
 otse, 10) daam, 12) ase, 13) Uno,
 15) „Esto“, 17) vana, 19) Alle, 21)
 „Erma“, 23) Elli, 26) anne, 28) argi-
 30) kivi, 32) Isar, 34) ader, 36) Akki,
 38) viil, 40) die, 42) uus, 43) otsi!
 44) sade, 45) Saksi, 46) tola, 47) ilus.

Alla:

1) Kuu, 2) dool, 3) kes, 4) „Odor“,
 5) ema, 6) saal, 7) lepik, 9) seen, 11)
 avar, 14) nali, 16) tees, 18) neid, 20)
 laik, 22) mari, 24) lori, 25) aktus,
 27) niit, 29) gala, vask, 33) „Avio“,
 35) edel, 37) koi, 39) isa, 41) ees.

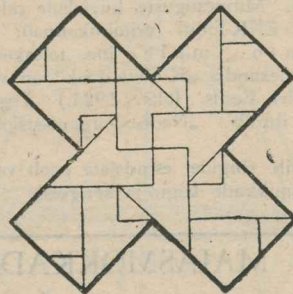
10. Nimekaart.

Mehe elukutse on õpetaja, naine on ame-
 tilit aga põetaja.

11. „Raatus“ lööb.

Siin on mõeldud Tartu raekoja kella, mis
 lööb ööba jooksul 396 pauku.

12. Kujundmõistatus.

Teedi läikiv nööp

on tore jutt poistele ja tüdrukuile

Hind 25 s.

„ELAV SÕNA“

TALLINN, V. KARJA I.

Tänased auhinnad:

1) J. Sütiste: Noored partisanid 2) A. Puškin:
 Kalamees ja kala 3) Taskumärkmik.

I. Kelder

Suvine laupäeva õhtu. Päike
 on äsja loojunud. Paks, jahe
 kaste langeb maha.

Istun aias sirelite all ja mõtisk-
 len... Tunnen rõõmu ilusast
 suveõhtust, kodust ja karastavast
 ning värskendavast suvepuhku-
 sest.

Ümberringi saevad rohutirtsud.
 Rukkirääk tiristab eemal ristik-
 heinas. Kusagil kaugel, vist küla-
 vainul, ollakse lõbusad, lauldakse
 ja trallitatakse.

Ka vanaema on aeda tulnud.
 Vaikselt istub ta mu kõrvale ja
 me kuulame suveöö hääliitsusi...

„Kui ma külanoori säääl kuulen
 laulmas, mulle tundub, nagu
 oleksin ise veel neist. Kõik en-
 dised mälestused elustuvad, noo-
 rusaeg...“ jutustab vanaema
 naeratades.

„Vanaema, ole nii pai ja jutusta
 mulle kadunud aegadest! Jutusta
 mulle oma noorusest,“ palun.

Vanaema mõtleb veidi ja lau-
 sub: „Hää küll, ma jutustan siis...
 Jutustan oma ilusamaist silma-
 pilkudest, oma koolipõlvest!“

(Järgneb).